

Сабактын этаптары	Мугалимдин ишмердүүлүгү	Окуучулардын ишмердүүлүгү	Убакыт
Уюштуруу учуру	<p>Мугалим: Саламатсыңарбы, балдар! Силер менен аманчылыкта учурашып жатканыма кубанычтамын! Силерди Билим күнү жана 2021-2022-жаңы окуу жылыңардын башталышы менен чын жүрөгүмдөн куттуктаймын!</p>	Окуучулар дагы мугалимди жаңы окуу жылынын башталышы менен куттукташат.	1 мүнөт
Мотивация	<p>Кыргыз Эл акыны Акбар Рыскуловдун Азаттык алган Ата журт учун уласак, Аталар үчүн курабыз өлбөс эстелик!</p> <p>Бир саптарын айтуу менен балдар, силерди Кыргызстандын келечеги үчүн өз билимин, эмгегин, өмүрүн, арнаган, биздин бүгүнкү жашообузду негизи болгон тарыхтагы улуу инсандарды эч качан унутпастан, алардын өрнөктүү өмүрүн, ишин улап, Кыргызстанды гүлдөгөн өлкөгө айландырган мекенчил жаштардан болууга чакырып кетмекмин.</p> <p>Келгиле балдар, суроолорго жооп берип, сүрөттөргө көңүл бургула, алардын негизинде силерге суроо берилет.</p>		
Акыл чабуулу	Мугалим окуучуларга эгемендүүлүккө байланыштуу суроолор менен кайрылып, слайддан эгемендүү Кыргыз Республикасы	Окуучулар мугалимдин суроолоруна жооп берип, сүрөттөрдү көрүшөт.	2 мүнөт

	<p>чагылдырылган сүрөттөрдү көргөзөт. (слайд)</p> <p>Болжолдуу суроолор:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Мамлекетибизде негизги майрам деп кайсыл майрамды эсептейбиз? 2. Эгемендүү мамлекет деп кандай мамлекетти айтабыз? 3. Кыргыз Республикасынын эгемендүүлүгү качан жарыяланган? 4. Декларация дегенди кандай түшүнөсүңөр? 	<p>Албетте окуучулар берилген суроолорго предметтерден (тарых, адам жана коом, класстык саат, ж.б.), маалымат булактарынан алган билимдерине таянуу менен туура жооп бере алышат.</p>	
<p>Сабактын темасын ачуу жана сабактын максаты менен тааныштыруу</p>	<p>Ооба балдар, эң туура айтасыңар. Кана балдар, бүгүнкү сабагыбызда эмне жөнүндө аңгемелешип, эмне тууралуу маалымат алабыз деп ойлоп жатасыңар?</p> <p>(Окуучулардын жообунан кийин)</p> <p>Азаматсыңар балдар! Демек, бүгүнкү сабагыбыздын темасы: Мекенибиз Кыргызстан эгемендүүлүк жолунда</p> <p>Бүгүнкү сабакта балдар, силер алдыңарга төмөндөгү максаттарды коюшуңар керек:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. «Кыргыз Республикасынын мамлекеттик көз карандысыздыгы жөнүндөгү Декларацияны» баалап, эгемендүү Кыргызстан тарыхынын урунттуу учурларын мүнөздөйсүңөр; 	<p>Албетте, окуучулар сабак КРнын эгемендүүлүк күнү тууралуу болоорун айтышат.</p> <p>Окуучулар кунт коюу менен бүгүнкү сабактагы максатын аныктап билишет.</p>	<p>1 мүнөт</p>

	<p>2. Эгемендүүлүккө жетишкенден кийинки Кыргызстандагы коомдук-саясий, экономикалык жана маданий өзгөрүүлөрдү аныктайсыңар;</p> <p>3. Кыргызстандын эгемендүүлүккө карай татаал жолунун жүрүшүн талдоодо топтордо иштөө көндүмдөрүңөрдү арттырып, мекенчилдик сезимиңерди байытасыңар.</p> <p>Демек, балдар биздин мамлекетте</p> <p>31-августта-мамлекетибиздеги негизги майрам-Кыргыз Республикасынын эгемендүүлүгүнүн 30 жылдык юбилейи майрамдалды.</p>		
Кыргыз Республикасынын Мамлекеттик гимни	<p>Келгиле балдар, бүгүнкү салтанаттуу күндү биздин Ата Мекенибиздин тарыхы, улуулугу жана ажайып кооздугу чагылдырылган салтанаттуу ыр менен баштайлы. Экранда видео көргөзүлөт.</p> <p>(https://www.youtube.com/watch?v=T9XbYAT0Sco;</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=S5e0BhhBwOQ)</p>	Класс жалпы орундарынан туруп, оң колун жүрөгүнүн тушуна коюп, видео менен чогуу гимнди ырдашат.	3 мүнөт
Топторго бөлүү	<p>Балдар, биз тарыхтан адам баласынын, коомдун жашоосуна ынтымак жана биримдиктин таасири абдан зарыл экендигин билебиз. Ынтымактуу жана биримдиги күчтүү элдер жер жүзүнө адилеттүүлүктү орнотуп, бай маданиятка ээ болуп келишсе, ынтымагы жок элдер аркасына из калтырбай, кыска бир убакыттын ичинде тарых</p>	Окуучулар тандаган сөзү боюнча орун алышат.	1 мүнөт

	<p>барактарынан өчкөн.</p> <p>Элдүүлүгүбүздү, эгемендигибизди жоготуп албас үчүн ар бир атуул ынтымак жана биримдигибизди уламдан улам чыңдай беришибиз керек. Бүгүнкү күнү биздин Кыргызстанга ынтымак жана биримдик аба жана суудай зарылдык болуп турат. Келгиле балдар, эки топко бөлүнүп, топторду “Ынтымак” жана “Биримдик” деп атайлы.</p> <p>(Парталар эки топко ылайыкталып жайгаштырылып, Биринде “Ынтымак”, экинчисинде “Биримдик” деген жазуу парта үстүнө коюлат.)</p>		
<p>Маалымат берүү</p>	<p>Мындан отуз жыл илгери 31-августта легендарлуу парламент Кыргызстандын “Көз карандысыздыгы жөнүндөгү” декларация кабыл алган.</p> <p>Ошондон тарта Кыргызстан өзүн эркин, эгемен жана көз карандысыз мамлекет деп жарыялап, дүйнөнүн саясий картасында жаңы мамлекет, эгемендүү Кыргыз Республикасы пайда болгон. 1991-жылдан тарта Кыргызстандын жаңы тарыхы башталган. Эгемен жана көз карандысыз өлкө катары Кыргызстан башка мамлекеттер менен эки тараптуу дипломатиялык алака-катыш түзүп, тең ата мамиле күтүүгө жетишкен. Тарыхчылардын айтымында, бул кыргыз элинин кылымдан бери талпынып, эңсеп келаткан тилеги эле. Балдар, силер Кыргызстан тарыхы сабагынан, маалымат</p>	<p>Мугалимдин баяндамасын угушат.</p>	<p>1 мүнөт</p>

	<p>булактарынан билгениңердей өлкөбүз эркиндикке оңой-олтоң жеткен жок, канчалаган душмандарга каршы баатырдык менен күрөш жүргүзүп, ата-бабаларыбыздын каны төгүлүп, өмүрү кыйылды.</p> <p>Көрдүңөрбү балдар “Эгемендүүлүк” деген бир сөздүн баасы канчалык кымбат экендигин.</p> <p>Биздин мекенибиз 80 ашык ар улуттун өкүлдөрү мекендеген көп улуттуу мамлекет. Алар дагы түрдүү тармакта эмгектенип, өлкөнүн өнүгүшүнө салым кошуп келет. Улут аралык биримдик, ынтымак жана билимдүү жаштар Кыргызстандын өсүп-өнүгүүсүнүн негизги булагы болуп эсептелет.</p>		
<p>Топтордо иштөө</p>	<p>Топторго тапшырма берүү. Суверендүү жаш мамлекеттин алдыдагы жолу азаптуу, оор күндөр менен коштолгонуна карабастан ал өлкө катары жашап кете алды. Андан берки отуз жыл аралыгында эбегейсиз ийгиликтерди багындыра алганы менен катар эле чоң жоготууларга дуушар болгондугун балдар, силер Кыргызстан тарыхы сабагынан жана башка предметтерден, маалымат булактарынан окуп-билдиңер. Демек, балдар азыр силерге тапшырма, топтордо иштейбиз.</p> <p>“Өлкөбүздүн отуз жылдык тагдыры” деген темада чакан долбоор түзөсүңөр</p> <p>(Окуучулар топто иштеп жаткан учурда кыргыз күүлөрүнөн, патриоттук ырлардын музыкасынан (минусовка) коюп коюу сунушталат. Регламент белгиленип, убакыт окуучуларга эскертилип турат, мугалим тарабынан ар бир топко</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. “Ынтымак” тобу- “Өлкөбүздүн отуз жылдык тагдыры”. Концептуалдык карта түзүү. 2. “Биримдик” тобу- “Эгемендүүлүк жолундагы ийгиликтер жана кыйынчылыктар”. “Т” схемасы аркылуу талдоо жүргүзүү. <p>Окуучулар долбоор түзүп, жакташат.</p> <p>(Окуучулардын болжолдуу жооптору: 1. Барсбек ажо,</p>	<p>Долбоор түзүүгө 5 мүнөт, жактоого 6 мүнөт. (ар бир топко 3 мүнөт)</p>

	тапшырманы аткарууда багыт берилип турат)	<p>1937-38-жж. репрессиянын курмандыгына айланган, жүрөгү кыргыз элим деп соккон, элге бакубат жашоо алып келүүнү максат кылган күнөөсүз, жазыксыз кыргыздын чыгаан атуулдары;</p> <p>2. Кыргыз ССР Жогорку Советинин 1989-ж. 23-сентябрда Кыргыз тили жөнүндөгү мыйзамды кабыл алуусу, 1993-ж. 5-майда КРнын Жогорку Кеңешинде жаңы Конституциянын кабыл алынышы, улуттук валютанын, президенттик посттун киргизилиши, базар экономикасы, экономикалык реформалар, КРнын эл аралык байланыштары, Бүткүл дүйнөлүк көчмөндөрдүн оюндары;</p> <p>3. 1990-ж., 2010-ж. Ош коогалаңы, Аксы, Баткен окуялары, 2005-ж. март, 2010-ж. апрель элдик революциялары, 2020-ж. октябрь элдин бийликке</p>	
--	---	--	--

		карата нааразычылыгы, ж.б.	
Мугалимдин топтордун ишин жыйынтыктоосу	<p>Азаматсыңар балдар! “Тарых-келечектин күзгүсү” дегендей өткөндөн сабак алып, алдыга карай умтулуу ар бирибиздин милдетибиз болууга тийиш. Силер айтып өткөндөй тилекке каршы эгемендүүлүктүн алгачкы жылдары элдик революцияларда элдин адилеттүү, калыс бийлик орнотуу тууралуу тилеги уурдалды, үмүтү акталбады. Демек кыргыз элинин, Кыргызстандын басып өткөн жолу келечекке карай туура жолду көргөзүп, багыт берет.</p> <p>2021-жылдын 10-январында болуп өткөн Кыргыз Республикасынын Президентин мөөнөтүнөн мурда шайлоодо С. Н. Жапаров атаандаштарын кыйла артка калтырып, шайлоочулардын 80%га жакын добушуна ээ болду.</p> <p>Кыргызстандын мамлекет башчысы Садыр Жапаров Нургожоевич президенттик кызматка расмий түрдө киришкен алгачкы күндөрү, тактап айтканда 2021-жылдын 29-январында алгачкы беш жарлыка кол койгон. Алардын биринчиси</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Жарандардын руханий адеп-ахлагын өнүктүрүү жана жарандардын дене тарбиясы. <p>Бул биринчи жарлык- жогорку моралдык ченемдерди, каада-салттарды, салттуу болгон</p>	Окуучулар кунт коюп угушат, суроо жаралып калса, мугалимге суроолорун беришет.	3 мүнөт

	<p>үй-бүлөлүк жана коомдук баалуулуктарды, сергек жашоону өздөштүрүүгө багытталып, анда Кыргызстандын келечегинин ээлери болгон жаш муунга-силерге кам көрүлдү.</p> <p>Демек, эгемендүү Кыргызстандын келечеги, өлкөбүздү өнүктүрүү силердин колуңарда. Силердин билимиңер канчалык терең, мекенчил сезимиңер канчалык күчтүү болсо мамлекетибиздин эркиндиги, жаркын келечеги камсыздалган деп, силерге терең ишенич билдиремин! Силердин араңарда билимдүү илимпоз, кесиптин эң мыкты ээлери, чек араны коргойм деген аскер адамы, мамлекеттин өнүгүүсүн алдыга тарткан министр, эл камын өзүнүн камынан биринчи орунга койгон депутат, ал гана эмес КРнын президенти отурат деп айта алам.</p>		
<p>Топтордо иштөө</p>	<p>Топторго тапшырма. Келгиле балдар, Кыргызстандын келечегин кыялданалы, алдыга максаттуу кадам таштасак кыялдар сөзсүз түрдө орундалаарын эсибизден чыгарбайлы.</p> <p>“Ынтымак” тобу- Келечектеги Кыргызстан.</p> <p>“Биримдик” тобу- Биз мекенибиздин жаркын келечегине кандай салым кошо алабыз?- деген суроонун айланасында ой жүгүртүп, кыскача 40-50 сөздөн турган эссе жазуу тапшырмасы берилет.</p>	<p>Топтогу ар бир окуучунун ой жүгүртүүлөрү, кыялдануулары, жеке фантазиясы боюнча эссе жазышат. (Окуучулардын болжолдуу жооптору:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Биздин кыргыз жерибиз - адамдын көз жоосун ала тургандай кооз, кереметтүү, касиеттүү өлкө. Мекеним Кыргызстандын 	<p>Эссе жазууга 5 мүнөт, окуп, талдоо жүргүзүүгө 6 мүнөт (ар бир топко 3 мүнөт)</p>

		<p>сулуулугуна эч бир жердин сулуулугу тең келбейт. Келечекте Кыргызстан туризм кеңири өнүккөн өлкөгө айланат. Биздин мекенибизде дагы заманбап асман тиреген бийик-бийик имараттар курулат. Биздин шаарларда дагы жайкы дүйнөлүк Олимпиадалык оюндар өткөрүлөт. ж.б;</p> <p>2. Биз мекенчил жаштардан болуп Кыргызстанды өнүктүрүп, дүйнө жүзүнө даңазалайбыз. Жакшы окуп, терең билим алып, кесипкөй адам болуп, өлкөбүздүн экономикасын көтөрөбүз. Чет тилдерин үйрөнүп, чет мамлекеттерден кесиптик билим алып келип, Мекенимдин өсүп-өнүгүүсүнө</p>	
--	--	--	--

		салым кошобуз. ж.б.)	
<p>Мугалимдин жыйынтыктоосу</p>	<p>Азаматсыңар балдар! Демек, балдар мекенчил сезими абдан жогору чыныгы патриотторубуз гана өлкөнүн өнүгүүсү үчүн эмгектенип, элдин кызыкчылыгын жогору коюп, биздин эркиндигибизди сактап, өлкөбүздү дүйнө жүзүнө даңазалап турушат. Мен силерге эгемен Кыргызстандын тарыхындагы жакынкы эле аралыкта болгон Кыргызстандын желегин желбиреткен патриоттору жөнүндө айтып берүүңөрдү суранамын.</p> <p>(Окуучулардын жообун уккандан кийин)</p> <p>Азаматсыңар! Ооба, балдар мен силердин оюңарга кошуламын. Дүйнөнүн 200дөн ашуун өлкөсү катышкан Олимпиада оюндарында биздин мекендештер -Кыргызстандык 16 спортчу катышып, күрөш боюнча улуттук командабыз 3 медаль утуп алды. Мамлекет башчысы С. Н. Жапаров баса белгилегендей спортчуларыбыздын Токио Олимпиадасындагы жетишкендиктери өлкөбүздүн эгемендүүлүгүнүн 30 жылдыгына татыктуу белек болуу менен алар Кыргызстандын даңазасын дүйнөлүк деңгээлде дагы бир жолу арттырышты.</p> <p>(Видео-слайд көргөзүлөт)</p>	<p>Окуучулар Токио 2020 XXXII Олимпиадалык оюндарына катышкан Кыргызстандык спортчулар жөнүндө сыймыктануу менен айтып беришет</p>	<p>4 мүнөт</p>

Рефлексия	<p>Окуучуларга сабактын жүрүшү боюнча суроолор берилет.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Бүгүнкү сабак силерге эмнеси менен жакты? 2. Сабактан турмушта, келечекте пайдалана турган кандай билимге ээ болдуңар 3. Кайсы маалымат силер үчүн абдан кызыктуу болду? 	<p>Окуучулар кезектешип берилген суроолорго жоопторун айтышат</p>	2 мүнөт
Топторду, жекече баалоо	<p>Эң алгач сабакка катышуусу боюнча топтордун иши бааланып, активдүү топко өзгөчө ыраазычылык билдирилип, экинчи топко шыктандыруучу сөздөр айтылат, топто башка окуучуларга салыштырмалуу активдүүлүктү көргөзгөн окуучулар баса көрсөтүлүп айтылат.</p>	<p>Мугалимге болгон ыраазычылыгын билдирип, сабактан шыктанууга ээ болушат жана алдыга карай умтулууга дем-күч алышат.</p>	
Үйгө тапшырма	<p>Төмөндөгү темалар боюнча ар бир окуучуга өзүнүн жеке кызыгуусуна, интеллектине, мүмкүнчүлүгүнө жараша тапшырмаларды аткаруусуна багыт берилет.</p> <p>(эссе жазуу, баяндама жазуу, сүрөт тартуу, ыр чыгаруу, слайд түзүү, Мекенибиздин патриоттору жөнүндө маалымат топтоо, ж.б.)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Азаттык алган Ата журт учун уласак, <p>Аталар үчүн курабыз өлбөс эстелик!</p>	<p>Окуучулар берилген тапшырманы өздөрүнө жазып алышат.</p>	4 мүнөт

	<p>2. «Ата Журт кыйын күнгө кабылганда, айлансын ар бир уулуң чагылганга»</p> <p>Кыргыз поэзиясынын өкүлү, таланттуу акын - А. Осмоновдун Ата Журт ырын Музаман тобунун аткаруусундагы видеоклибин көргөзүп-угузуу менен окуучулардын үй тапшырмасын жазып алууларын өтүнөт.</p>		
<p>Сабакты жыйынтыктоо</p>	<p>Ата Мекенди коргоо ар бир атуулдун милдети гана эмес, ыйык парзы болуп эсептелет.</p> <p>Кыргызстаныбыздын келечеги биздин билимдүү жаштардын колунда.</p> <p>Кыргыз элинин чыгаан акындарынын бири Жолон Мамытовдун ыр саптарында «Ата Журт кыйын күнгө кабылганда, айлансын ар бир уулуң чагылганга» дегендей, биздин мекенибиздин келечегинин ээлери -силерге намыскөй, мекенчил адамдардан болуп Кыргызстанды экономикасы өнүккөн, гүлдөгөн мамлекетке айландырып, эркиндигин, чек арасын көздүн карегиндей сактап, өзүңөрдөн кийинки муунга татыктуу өткөрүп бересиңер деп ишеним артуу менен Кең келечек каалаймын! Албетте ишеничти актоо силерден көп аракетти талап кылат!</p>		<p>1 мүнөт</p>

